

Postępowanie z martwym zwierzęciem domowym

Wcześniej czy później właściciel psa, kota, fretki czy innego zwierzęcia domowego musi zmierzyć się z problemem zwłok padłego bądź uspionego zwierzęcia, bowiem to na nim spoczywa obowiązek i odpowiedzialność zgodnego z prawem jego usunięcia.

Postępowanie ze zwłokami zwierzęcia zostało uregulowane *rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego i produktów pochodnych, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz.U.UE.L.2009.300.1 z dnia 2009.11.14) oraz rozporządzeniem Komisji (UE) nr 142/2011 z dnia 25 lutego 2011 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz.U.UE.L.2011.54.1 z dnia 2011.02.26).*

Uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego są kategoryzowane na podstawie analizy ryzyka, jako materiały kategorii 1, 2 lub 3 (materiały szczególnego, wysokiego i niskiego ryzyka). Zwłoki padłych zwierząt domowych zaliczono do ubocznych produktów zwierzęcych kategorii 1 podlegających usunięciu.

Powyższe rozporządzenia określają sposób postępowania z ubocznymi produktami zwierzęcymi polegający m. in. na przetworzeniu w drodze sterylizacji ciśnieniowej w zakładzie utylizacyjnym kategorii 1, a następnie poddaniu procesowi spalania lub współspalania.

Ustawodawca przewidział również możliwość grzebania całych lub spopielonych prochów zwierząt domowych na zatwierdzonych grzebowiskach dla zwierząt domowych. Grzebowiska dla zwierząt domowych, których obecnie w Polsce funkcjonuje 14 ([link poniżej](#)) zatwierdza decyzją administracyjną powiatowy lekarz weterynarii po uprzedniej zgodzie Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska. Cmentarz musi spełniać warunki gwarantujące, że zakopanie padłych zwierząt na danym terenie nie zagraża zdrowiu zwierząt i ludzi, musi być zabezpieczony przed dostępem osób trzecich, jak również zwierząt dzikich i domowych oraz przed

zanieczyszczeniem wód gruntowych. Właściciel może umieścić zwłoki na cmentarzu dla zwierząt, zarówno indywidualnie, jak i zbiorowo lub po uprzedniej kremacji.

Ponadto funkcjonują podmioty transportowe zajmujące się działalnością polegającą na odbieraniu martwych zwierząt od ich właścicieli i wywózką do zakładów czasowo składowujących (*wykaz w Sekcji I: Zakłady pośrednie – link do Rejestru podmiotów utylizacyjnych*) bądź bezpośrednio do zakładów utylizacyjnych (*wykaz w Sekcji IV: Zakłady przetwórcze – link do Rejestru podmiotów utylizacyjnych*).

Z usług podmiotów transportujących korzystają również lecznice weterynaryjne.

Również większość podmiotów funkcjonujących jako zakłady gospodarki komunalnej czy przedsiębiorstwa oczyszczania miasta posiada uprawnienia do odbioru i czasowego składowania zwłok zwierząt domowych, które następnie przekazują je do zakładów utylizacyjnych.

Właściciel padłego bądź uśpionego zwierzęcia ma zatem możliwość decyzji w zakresie postępowania ze zwłokami. Może zwrócić się o pomoc do lekarza weterynarii, który wskaże mu podmioty usługowe, odbierające zwierzę bezpośrednio z domu lub pozostawić je w lecznicy weterynaryjnej, w przypadku posiadania przez nią warunków przechowania zwłok do czasu odbioru przez uprawniony podmiot. Również niektóre schroniska dla zwierząt prowadzą usługową zbiórkę zwierząt spoza schroniska, które następnie przekazują do utylizacji (*wykaz uprawnionych zakładów leczniczych i schronisk dla zwierząt znajduje się w ww. Sekcji I: zakłady pośrednie*).

Reasumując właściciel padłego/uśpionego zwierzęcia ma następujące drogi postępowania:

- przekazać zwierzę do firmy transportującej uboczne produkty zwierzęce,
- przekazać zwierzę do zakładu pośredniego, (np. zakładu gospodarki komunalnej, schroniska),
- pozostawić zwierzę w lecznicy, która dysponuje możliwością czasowego przechowania zwłok, które następnie odbiera uprawniony podmiot,
- umieścić zwierzę na grzebowisku (cmentarzu) dla zwierząt.

Nadzorem nad podmiotami prowadzącymi działalność polegającą na usuwaniu ubocznych produktów zwierzęcych (w tym padłych zwierząt domowych) zajmują się powiatowi lekarze weterynarii, u których można uzyskać wszelkie niezbędne informacje w omawianym zakresie.

Firma transportująca uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego, która świadczy usługi m.in., na terenie powiatu kłodzkiego:

PRZEWÓZ I ZBIÓRKA PADLINY
TRANSPORT ZWIERZĄT
ANDRZEJ KUNCEWICZ
58-405 Krzeszów ul. Benedyktyńska 39 a
Tel.: 75/742 33 40;
509 057 495

Zakłady lecznicze dla zwierząt pośredniczące w przekazaniu zwłok uprawnionym podmiotom:

Ledowski A., Ledowski M. Przychodnia Weterynaryjna s.c.
ul. Kłodzka 12,
57-500 Bystrzyca Kłodzka

tel.: 74/ 811 03 42
601 448 716
601 629 147

Krala Marek, lek. wet., Kuryś Janusz, lek. wet. Gabinet weterynaryjny s.c.
Morcinka 13, 57-300 Kłodzko

tel.: 74 /867 70 92
604 258 072

Opiela Kazimierz. Gabinet weterynaryjny
ul. Armii Krajowej 13, 57-400 Nowa Ruda

tel.: 74 872 59 69
504067520

Przydatne linki:

1. Rejestr podmiotów utylizacyjnych (w tym zakładów pośrednich Sekcja I i transportujących uboczne produkty zwierzęce Sekcja XIII) - źródło: strona internetowa Głównego Lekarza Weterynarii: <https://pasze.wetgiw.gov.pl/uppz1/demo/index.php?l=pl>,
2. Wykaz zatwierdzonych cmentarzy dla zwierząt domowych - źródło: strona internetowa Głównego Lekarza Weterynarii: <https://www.wetgiw.gov.pl/handel-eksport-import/utylizacja---podmioty-nadzorowane-przez-inspekcje-weterynaryjna>,
3. Adresy i telefony Powiatowych Lekarzy Weterynarii woj. dolnośląskiego – źródło: strona internetowa Dolnośląskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii: http://wroc.wiw.gov.pl/index.php?option=com_content&task=category&sectionid=9&id=25&Itemid=42.